

**Tabelul Comentariilor la proiectul Strategiei de protecție a familiei și copilului:
3 priorități cheie pentru anii 2013-2020**

Acest document sintetic este elaborat în baza contribuțiilor din partea a peste 300 de persoane consultate direct în cadrul consultărilor regionale desfășurate în lunile noiembrie și decembrie 2012. Consultările directe s-au desfășurat în orașele Bălți, Chișinău, Comrat și Cahul, inclusiv cu reprezentanții din regiunea din stînga Nistrului.

Suplimentar, proiectul documentului a fost diseminat pe larg prin intermediul paginii electronice pe facebook. Aceasta pagina conține analiza situației existente care preia în teze analiza situației, conține informații relevante practicilor pozitive din alte țări și jurisdicții, conține mai multe discuții pe marginea subiectelor abordate în proiectul strategiei.

Contribuțiile originale individuale formulate verbal și în scris se conțin în anexa care conține peste 40 de pagini.

Toate propunerile nu contrazic obiectivelor și măsurilor de activitate propuse în strategie, acestea se vor regăsi în planul de acțiuni.

Documentul conține informația structurată în care comentariul sau observația este preluată din contribuția verbală sau scrisă și este comentată de către autorii proiectului documentului.

Documentul reflectă situația la 30.12.2012.

1. Comentarii și observații - De principiu

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
	Evocat problema căsătoriilor timpurii, aranjate	participant	
	Arătat implicarea instituțională pentru fiecare direcție, inclusiv rolul APL1, APL2	Participant	
	Sistemul de protecție a copilului include prea mulți actori	Participant	
	În analiza problemelor trebuie adăugată statistica Eurostat și Unicef	MCL	
	Trecut în revistă toate prestațiile sociale plătite actual pentru a determina eficiența acestora	MCL	
	Îmbunătățirea formulării SMART a	RP, TH	

	obiectivelor și rezultatele așteptate, activităților strategice	(Terre des Hommes)	
	Facută mai clar legatură dintre analiza și prioritățile strategice, inclusiv precizați termenii temporari, referințele documentelor de evaluare	RP, TH (Terre des Hommes)	
	Lărgirea priorităților documentului prin includerea dreptului la odihnă, etc	RP, TH (Terre des Hommes)	
	Documentul trebuie să încorporeze holistic acțiunile și analiza situației, nu doar unele priorități, cum se conține în Convenția ONU pentru protecția drepturilor copilului	Liuba Ceban Altruism Moldova (FB)	
	Crearea bazei de date cu copiii din toată țara, inclusiv de cooperat cu autoritățile din stînga Nistrului	Participant	

2. Comentarii și observații - De structura documentului

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
	Divizarea Strategiei în 2 părți: una analitică și una cu priorități	RP, TH (Terre des Hommes)	

3. Comentarii și observații - Pe priorități

Obiectivul 1. Asigurarea condițiilor necesare pentru creșterea și educația copiilor în mediul familial

Obiectivul Specific 1-1. Prevenirea separării copilului de familie (măsurile generale)

(analiza problemei)

Nu au parvenit observații și propuneri

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
1.1 p.2)	Plasamentele să fie ca excepție (activitatea comisiei, hot.judecătorească, procuratura imediată în caz de abuz)	Participant	
1.2	Responsabilizarea părinților prin incasarea obligatorie a unei pensii minimale de întreținere de la părintele biologic (pînă la 22 ani, perioada studiilor) care nu contribuie, posibil cuplată cu decăderea din drepturile părintești (3 ori)	Participant	
1.1	Decaderea în drepturile părintești nu scutește de obligațiunea de a contribui financiar – pensia de întreținere a copilului în folosul copilului	Participant	
1.1	Dreptul copilului biologic la moștenire chiar dacă este adoptat sau este la îngrijirea statutului	Participant	
1.1	Programul de educația civică și de deprinderi de viață pentru copii	Participant	
1.1	Programe și serviciile psihologice pentru copii după divorț obligatorie la decizia organului corespunzător	Participant	
1.1	Promovarea eticii jurnalistice în acoperirea reportajelor despre copii (divorțului, abuz, etc), programe publice pentru educarea copiilor în situații de posibil abuz, cazul de divorț etc	Participant	
1.1	Îndemnizațiile, beneficiile pentru copii nu pot fi cumulate sau să excludă careva beneficii, spre exemplu îndemnizațiile se platesc și mamelor sau taților care lucrează	Participant	
1.1	Înlăturarea obstacolului condiționării vizei de reședință pentru recepționarea prestațiilor sociale (proceduri extrateritoriale)	Participant	
1.1	Crearea plasamentelor temporare de tip failial cel puțin a nivelul APL2	Participant	

Obiectivul Specific 1-2. Stoparea graduală a instituționalizării copiilor cu vârsta de 0 - 3 ani

(analiza problemei)

Nu au parvenit observații și propuneri

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	Autor	comentariu
1.1 p.2)	Plasamentele să fie ca excepție (activitatea comisiei, h.judecătorească, procuratura imediată în caz de abuz)	Participant	
1.2. p.3)	Crearea căminelor sociale pentru mamele solitare care nasc copii pentru a preveni abandonul	Participant	
1.2	Părinții care adoptă să aibă posibilitatea concediului pentru îngrijirea copilului	Participant	

Obiectivul Specific 1-3. Continuarea și finalizarea reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului

(analiza problemei)

La prevedere	Observația, recomandarea	Autor	comentariu
	Copiii nu sunt consultați în momentul plasării în familia adoptivă	CIDDC (consultări copii)	

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	Autor	comentariu
1.3	Asigurarea că banii eliberați din procesul de dezinstituționalizare să fie întreptate spre educația incluzivă și pentru serviciile de adopție (4 ori)	Participant	
1.3	Dezvoltarea serviciilor de suport pentru familiile care adoptă, centrele comunitare (3 ori)	Participant	

1.3	Dezvoltarea serviciile de suport pentru familiile vulnerabile (4 ori)	Participant	
1.3	Eficientizarea indemnizațiilor, suportului pentru familiile cu copii (4 ori)	Participant	
1.3	Serviciile de reintegrare a familiilor cu copii CES	Participant	
1.3	Casele de tip familial să beneficieze de costuri sociale comparabile cu formulele din instituțiile rezidențiale, părinții să aibă recunoscut stagiul de muncă	Participant	
1.3	Copii cu dizabilități educați acasă vor beneficia de formula de alocație care va conține componenta educațională și socială și nu doar de o indemnizație pentru dizabilitate	Participant	
1.3	Asigurarea instruirii profesionale în socială și educațională pentru îngrijirea copiilor cu dizabilități	participant	
1.3	Ridicarea suportului statutului pentru părinții adoptivi	CIDDC (copii)	
1.3	Simplificarea procedurilor de adopție	CIDDC (copii)	
1.3	Întregiți să fie înlocuit cu integrați	Particiant	
1.3	Direcția de activitate 1) după virgulă, “inclusiv cu dizabilități grave”		

Obiectivul Specific 1-4. Reducerea efectelor negative ale migrației părinților asupra copiilor rămași în țară

(analiza problemei)

Nu au parvenit observații și propuneri

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
	Ministerul Italian al muncii și politicilor estimează peste 150 mii de copii moldoveni rămași acasă fără părinți, copii în excluziune De precizați nr. copiilor rămași fără tutelă , care din ei beneficiază de careva forme de protecție, beneficii, servicii	Olga Coptu, Diaspora în Italia	

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
1.4	Programe de conștientizare a părinților în contextul plecării acestora în calitate de migranți de lucru (2 ori)	Participant	
1.4	Responsabilizarea părinților migranți pentru copiii rămași prin: 1) contribuțiile financiare lunare pentru întreținerea copiilor, 2) prezentarea la vamă a certificatului de tutelă asupra copilului rămas, 3) dreptul autorităților polițienești de frontieră de a lua depozițiile și obligația de a completa un chestionar cu referire la copii rămași (3 ori).	Participant	
1.4	Elaborarea bazei de date privind copiii rămași fără părinți cu profilul copiilor asupra necesităților acestora	participant	
1.4	Introducerea obligațiunii pentru toate firmele care intermediază migranții de lucru să ceară certificatul de responsabilitate și de tutore pentru copiii rămași (2 ori) (HG220)	participant	
1.4	Includerea în curricula școlară a deprinderilor de viață, inclusiv nu ca ore separate dar și ca parte a altor obiecte (4 ori)	Participant	
1.4	Promovarea semnării acordurilor bilaterale cu Italia, Rusia, Israel în care se cere prezentarea certificatelor de responsabilizare a părinților (cui rămâne la îngrijire)	Participant	
1.4	Programe de informare a părinților și pedagogilor despre consecințele plecării și separării de copii, consecințe pentru familia și cum de menținut legătura cu copiii	Participant	
1.4	Crearea unui mecanism de menținere a contactului dintre lucrătorul social și părintele pentru comunicarea despre problemele de dezvoltare a copilului	Participant	
1.4	În cazul deciziei de a renunța la copil, părinții biologici trebuie să plătească o contribuție socială pentru întreținerea copilului (transferat în contribuția în folosul comunității)	Participant	
1.4	Obligațiunea părinților de a informa serviciul social în cazul plecării peste hotare, inclusiv pentru perioada scurtă de timp pentru a asigura cine va tutela copilul (autoritățile școlare vor colecta declarații privind tutela copiilor semestrial)	Participant	

1.4	Poliția de frontieră colectează declarația pe propria răspundere privitor la tutela copiilor rămași (6 ori)	participant	
1.4	Necesitatea implicării școlii în ajutorarea copiilor ramași fără tutelă, inclusiv în cooperare cu asistenți sociali și psihologi	Olga Coptu, Diaspora în Italia	
1.4	Informarea părinților despre obligațiuni și institutul de tutelă, curatelă asupra copilului	Olga Coptu, Diaspora în Italia	
1.4	Formarea pedagogilor pentru a face față necesităților de gestionare a problemelor copiilor rezultate în abuz, exploatare	participant	

Obiectivul 2. Prevenirea și combaterea abuzului, violenței, neglijării și exploatării copiilor, și promovarea practicilor non-violente în creșterea și educația copiilor

Obiectivul Specific 2-1 Prevenirea abuzului, neglijării și exploatării copiilor

(analiza problemei)

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
	Analiza suplimentară expunerea copiilor agresiunii prin internet vârsta 14-17 ani	RP, TH (Terre des Hommes)	
	Concretizate cazurile de violență în școală cu procente	RP, TH (Terre des Hommes)	
	Evitarea stereotipului copii săraci sunt mai des abuzați și acceptă abuzul	RP, TH (Terre des Hommes)	
	Incidența abuzului copiilor în stradă, spații publice	CIDDC (copii)	
	De analizat cauzele de suicid, creșterea acestui fenomen	CIDDC (copii)	
	Analiza critică a produselor literare folosite în curricula școlară care propagă violența și agresiunea: Baltagul, Pădurea, Spînzuraților	CIDDC (copii)	
	Descrierea situației cu muncă excesivă în gospodărie a copiilor	CIDDC (copii)	

--	--	--	--

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
2.1	Asigurarea cu serviciile psihologice pentru copiii cu probleme în cadrul serviciilor comunitare, servicii pentru prevenirea conflictului dintre păriții și copiii înfiați	Participant	
2.1	Responsabilizarea APL1 pentru copiii vagabonzi că să nu fie exploatați	Participant	
2.1	Filtrarea filmelor la capitolul decenței și neagresivității pentru dezvoltarea copilului (2 ori)	Participant	
2.1	Angajarea psihologilor în școală în special gimnaziu pentru a consilia copiii în situații de risc	Participant	
2.1	Ajutorul social trebuie condiționat cu direcționarea și verificarea cheltuielilor pentru copiii și penalizarea părinților care folosesc resursele pentru viciile lor și nu pentru copii (2 ori)	Participant	
2.1	Programe de instruire și consiliere pentru părinți, consultanța psihologică (2 ori)	Participant	
2.1	Instituirea serviciului care va monitoriza site-urile cu conținutul nociv, monitorizarea site-urilor care sunt folosite pentru acostarea tinerilor și copiilor, desfășurarea programelor informaționale și educarea părinților să poată să protejeze copiii care intră	Participant	
2.1	Monitorizarea programelor TV pentru filtrarea și eventual eliminarea programelor agresive sau doar cu acordul părinților	Participant	
2.1	Autoorganizarea monitorizării violenței în școală prin psihologi, vice-directori și elevii, evaluarea siguranței școlare periodic	Participant	
2.1	Programe de sensibilizare despre violența în școală organizate de copii	Participant	
2.1	Crearea serviciilor și centrelor de reabilitare pentru copii urmare a consumului de droguri și alcool	CIDDC (copii)	
2.1	Conștientizarea părinților prin programe și media pentru folosirea muncii excesive și responsabilitatea părinților pentru plățile în	CIDDC (copii)	

	interesul copilului		
2.1	Dezvoltarea serviciilor de tratare a alcoolismului	Participant	

Obiectivul Specific 2-2 Combaterea abuzului, neglijării și exploatării copiilor

(analiza problemei)

Nu au parvenit observații și propuneri

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
2.2	Monitorizarea comportamentului copiilor rămași fără părinți	Participant	
2.2	Comisariatele de poliție să aibă angajați psihologi care să poată să intervină în situații relevante (2 ori)	Participant	
2.2	Existența centrelor de criză pentru amplasarea temporară a copiilor sau copiilor cu părinți în stare de conflict sau abuz, crearea centrelor de plasament	Participant	
2.2	Implimentarea ordonanțelor de protecție este deficientă, prin urmare monitorizarea implementării ordonanțelor trebuie încredințată lucrătorilor sociali, poliției, etc	Participant	
2.2	Serviciile medico-legale pentru cazurile de abuz pentru copii sunt contra plată, sunt achitate de poliție, trebuie de introdus obligativitatea prestării acestora gratuit	Participant	
2.2	Introducerea serviciilor de lucru cu abuzatorii	Participant	
2.2	Examinarea posibilității de excludere a împăcare în cazul constatării abuzului	Participant	
2.2	Specializarea judecătorilor pe cazuri de abuz al copilului	Participant	
2.2	Consolidarea capacităților lucrătorilor sociali, polițiștilor, medicilor în domeniul exploatării sexuale și abuzului	CCTP	

2.2	Educația pentru prevenire a exploatării și abuzului copilului în școală ca deprinderi de viață	CCTP	
2.2	Crearea serviciilor de adăpost temporar pentru victime de abuz	CCTP	
2.2	Programe și servicii de reabilitare pentru abuzatori	CCTP	
2.2	Introducerea măsurilor administrative și penale pentru combaterea muncii excesive	CIDDC (copii)	

Obiectivul 3. Concilierea vieții de familie cu activitatea de muncă, în mod special pentru femei

Obiectivul Specific 3-1 Redimensionarea semnificației sociale a maternității și paternității și a rolului ambilor părinți în creșterea și educarea copiilor

(analiza problemei)

Nu au parvenit observații și propuneri

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	autor	comentariu
3.1	Asigurarea îndemnizațiilor pentru creșterea copilului pentru toate mamele, inclusiv după 1.5 ani care cresc un copil și lucrează (criteriul de angajare în câmpul muncii nu trebuie să disqualifice familia)	Participant	

Obiectivul Specific 3-2 Promovarea serviciilor de sprijin pentru părinții încadrați în câmpul muncii

(analiza problemei)

Nu au parvenit observații și propuneri

La prevedere	Observația, recomandarea	Autor	comentariu
3.2		Participant	

(formularea priorităților)

La prevedere	Observația, recomandarea	Autor	comentariu
3.2	50% de scutire de plată asigurărilor medicale și sociale	Participant	
3.2	Activizarea grădinițelor în mediul rural cu program prelungit	Participant	
3.2	Facilități fiscale pentru angajatorii care re-sau angajează absolvenții instituțiilor rezidențiale, mamele cu copii, părinții cu dizabilități	Participant	
3.2	Prelungirea indemnizației pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani	Participant	
3.2	Recunoașterea stagiului de muncă a părinților care au grija de copiii cu dizabilități	Participant	
3.2	Majorarea cuantumului indemnizațiilor pentru întreținerea copiilor (cel puțin dublarea sau coșul minim de consum)	Participant	
3.2	Servicii de grădinițe de tip familial după ora 18.00 pentru părinții care lucrează peste program	Participant	
3.2	Dreptul la grădiniță (educație) se va cuantifica monetar și va fi atribuit pentru serviciile de educație, părinții pot dispune pentru aceste scopuri	Participant	
3.2	Crearea centrelor socializare comunitare pentru copii și părinți	Participant	
3.2	Introducerea posibilității de a cumula activitatea profesională și implicarea în câmpul muncii a părinților cu recepționarea indemnizațiilor și pensiei pentru dizabilitate a copiilor	Participant	